

TOPONÍMIA DELS POBLES VALENCIANS

P O T R I E S

LA SAFOR

**AJUNTAMENT
DE POTRIES**

ACADÈMIA VALENCIANA DE LA LLENGUA
SECCIÓ D'ONOMÀSTICA

COORDINACIÓ I GESTIÓ
Unitat de Recursos Tecnolingüístics

RECULL
Josep-Ramon Millet i Pons

TEXT
Jesús E. Alonso López
Albert Vázquez Blanco

DISSENY
Vicent Almar

MAQUETACIÓ I GRAFISME
Guillermo Tomás Lull

© Acadèmia Valenciana de la Llengua

Col·lecció: Onomàstica i Toponímia
Sèrie: Toponímia dels Pobles Valencians
Potries, 59

Editat per: Publicacions de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua
Av. de la Constitució, 284
46019 València
Tel.: 96 387 40 23
Adreça electrònica: avl@gva.es

Amb la col·laboració de l'Ajuntament de Potries i del CEIC Alfons el Vell

ISBN: 84-482-3980-6
Depòsit legal: V-537-2005
Impressió: Gràfiques Vimar, SL

www.avl.gva.es

POTRIES

És un poble menut en el cor de la Safor, entre el mar i la muntanya. Manté tot l'any unes condicions climàtiques molt favorables, i oferix als visitants uns singulars atractius relacionats amb el patrimoni cultural.

El terme municipal te una extensió de 3,2 km². Fita amb els municipis de Beniflà, la Font d'en Carròs, Vilallonga, Palma de Gandia i Ador. Quasi tot el terme és pla i està format per terrenys de sedimentació quaternària, encara que per la part meridional afloren els primers contraforts de la serra de Gallinera: monticles menuts, que reben el nom dels Tossalets de Potries, el més gran dels quals a penes supera els 100 m d'altitud. El riu d'Alcoi o Serpis flanqueja el terme per l'oest; constituïx el principal accident geogràfic del terme i un espai natural encisador. La principal via de comunicació és la carretera de Gandia a Vilallonga.

Els vestigis arqueològics donen testimoni de la presència de comunitats humanes almenys des del neolític i l'edat de bronze. Restes d'habitatges, útils de pedra i ceràmiques fetes a mà formen part de les troballes fetes en el tossalet dels Penyascals, a més d'una necròpolis, de cronologia similar a les restes de les partides de la Casa Fosca i de l'Horteta. Durant l'època ibèrica els Penyascals continuaren habitats, però foren abandonats després de l'ocupació romana, quan es dispersà la població en assentaments de planura de tipus agrícola. Un exemple paradigmàtic d'estes *villae* romanes és la trobada entre les partides de la Campina i de la Catorzena. Amb l'arribada de la civilització islàmica es produïa una concentració de la població rural en xicotets assentaments; en estos moments es consolida el nucli urbà. A mitjan segle XIII, el lloc de Potries estava dins dels dominis del castell del Rebollet i, junt a altres, va ser donat pel rei Jaume I als Carròs, primers senyors de Potries. D'esta manera la història del municipi es connecta amb la d'altres centres urbans de major entitat, com Oliva o la Font d'en Carròs, sempre dins d'un context territorial més ampli que es denominà Honor del Rebollet o Terme de Dalt. En l'any 1449 Francesc Gilabert de Centelles rebia del monarca Alfons el Magnànim el títol de comte d'Oliva i Potries quedava així dins dels dominis d'este comtat. En la segona mitat del segle XVI, el matrimoni entre Carles de Borja i Magdalena Centelles propiciava la unió del comtat d'Oliva i el ducat de Gandia en la figura del seu fill Francesc Tomàs Borja i Centelles; Potries esdevenia un lloc més pertanyent a la poderosa nissaga dels Borja. Entre el final del segle XVIII i el començament del XIX mantenia un llarg plet amb els Osuna per la seua independència, emparant-se en les lleis desvinculadores emanades de les Corts de Cadis.

En l'actualitat la població, de 976 habitants, es dedica principalment a l'agricultura i a la transformació industrial dels cítrics. Hi ha també importants empreses d'àmbit estatal. En la primera quinzena del mes de febrer, se celebra a Potries una de les festes que més arrelament i acceptació popular té en la comarca: el tradicional Porrat de Sant Blai, amb una important oferta de caràcter cultural i festiva.

El municipi encara conserva l'autenticitat de l'assentament eminentment rural, amb sinuosos i estrets carrers que amaguen interessants i singulars edificis, entre els quals predominen les clàssiques cases tradicionals d'agricultors. L'edifici de l'ajuntament constitueix un magnífic exemple de l'arquitectura senyorial del segle XVII. L'església parroquial dels Sants Joans va ser construïda en el segle XVI, però ha experimentat algunes modificacions posteriors —cúpules i façana barroques i la capella de sant Blai del segle XIX—. L'ermita del Santíssim Crist de l'Agonia, si bé amb antecedents previs, va ser alçada per l'arquitecte valencià Carlos Spain l'any 1854, amb motiu de l'epidèmia de còlera. La Cassoleria d'Ángel Domínguez, antiga terrisseria del segle XIX, es troba en procés de restauració com a seu del futur museu etnològic. Potries, al llarg dels últims segles, ha deixat la seua empremta amb la producció terrissera; de fet, els potriers són coneguts amb el malnom de cassolers. La Casa Fosca i la Casa Clara són unes interessants construccions documentades en el segle XV i relacionades amb el sistema hidràulic tradicional de distribució de l'aigua, en una comarca tradicionalment agrícola i de regadiu.

ELEMENTS FÍSICS I ALTRES LLOCS D'INTERÉS

Orografia

els Penyascos
els Tossalets de Potries
Muntanyeta de l'Ermita

Muntanyeta de l'Espart
Muntanyeta de la Marta
Muntanyeta Llarga

Hidrografia natural

Barranc del Beniteixir
Barranquet de Porra
Font de la Teula
Gorg de Garrilla
Gorg de la Casa de l'Alfàs
Gorg de la Catorzena
Gorg de la Palanca
Gorg de la Penya

Gorg de Melic
Gorg de Morera
Gorg de Penyeta
Gorg del Merlic
Gorg dels Flares
la Fonteta
Riu d'Alcoi (o Serpis)

Hidrografia artificial

Casa Clara
Casa Fosca
el Cano
Motor de Maximí
Motor de Panera
Motor de Sant Salvador
Motor del Crist

Séquia de Miramar
Séquia de Sotaia
Séquia del Rebollet
Séquia Mare d'Oliva
Séquia Mare de Gandia
Séquia Real

Altres llocs d'interés

Cementeri
Col·legi del Sant Duc
Ermita del Crist
Forn de Calç de Llàcer
Instal·lacions esportives

Molí de l'Alfàs
Molí de l'Espart (o d'Àngel)
Molí de la Serreria
Molí del Canyar
Molí dels Anouers

PRESENCIA HUMANA

Poblament

Casa de Paco
Casa de Riete
Caseta d'Àngel
Caseta de Canet
Caseta de Daniel
Caseta de l'Herbolari
Caseta de Nevera

Caseta de Ramon
Caseta del Pa Blanquet
Potries
Riurau de Cavanilles
Xalet de Mona
Xalet del Metge
Xalets de Roman

Partides i paratges

el Pedregal
el Prat
el Racó de Porra
el Racó de Seguí
l'Alameda
l'Alteró
l'Ermita
l'Hort Tancat
l'Horteta

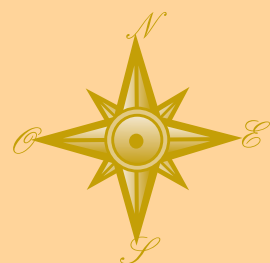
la Campina
la Casa Fosca
la Catorzena
la Huitena
la Mitjana
la Pedrera
les Encreuades
les Eres
les Jovades

Vies de comunicació

Antiga Via d'Alcoi al Port de
Gandia
Camí de Beniflà
Camí de la Botifarra
Camí de la Font a Potries
Camí de la Mitjana
Camí de la Pedrera
Camí de les Jovades
Camí del Motor de Panera
Camí del Pla d'Almàsita
Camí del Riu (o Fondo)

Camí dels Rajolars
Camí dels Tossalets (o del Teular)
la Palanca
Camí Vell de Gandia
Camí del Cementeri
Camí del Cementeri Vell
Camí del Motor del Crist (o de les
Encreuades)
Camí de la Casa Fosca
Carretera de Vilallonga

Elements físics i altres llocs d'interés

Capital de municipi

Riu

Barranc

Séquia

Muntanya

Pic, roca

SERRETA

Motor

Partidor d'aigua

Font

Cementeri

Ermita

Instal·lacions esportives

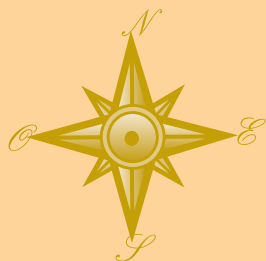

Molí

Gorg

Presència humana

- Capital de municipi
- Carretera
- Camí
- Casa, xalet
- Pont
- Camí
- Partida
- Paratge